

تبلیغات انتخاباتی

تبلیغات انتخاباتی

از جمله مسائل بسیار مهم که باید مورد توجه قرار گیرد، مسئله تبلیغات انتخاباتی است که باید با روشی عقلانی و اسلامی انجام یابد. در گذشته توضیح دادیم که هدف اسلام در مسئله حکومت، حاکمیت دادن به صالحان است و مهمترین وظیفه ای که در این رابطه امت اسلامی بر عهده دارد "انتخاب اصلاح" است. بنابراین تبلیغات انتخاباتی باید به گونه‌ای صورت بگیرد که نیروهای کاردان و مؤمن، جذب صحنه انتخابات شوند و ملت با دقت کافی بتوانند اصلاح را تشخیص دهند و او را انتخاب نمایند.

جذب نیروهای شایسته و مؤمن:

یکی از کارهای لازم برای استحکام و بنای یک حکومت، جذب نیروهای شایسته و به کار گماردن آنان است. وهمانطور که قبلاً اشاره کردیم افراد مؤمن و با تقوی حساسیت و احساس تکلیف نکنند و خود را در مقابل اسلام مسئول ندانند، ریاست‌های پر مسئولیت را نمی‌پذیرند و به طوری که از سخنان علی - علیه السلام - در خطبه شقشقیه استفاده می‌گردد، اگر ملت به افراد صالح پیشنهاد قبول مسئولیت نکنند و به آنها قول وفا - داری ندهند، تکلیف شرعی برای آنها مسلم و منجز نمی‌گردد. بنابراین تنها راه جذب نیروهای صالح و مؤمن، این است که امت اسلامی در هر

منطقه، افراد دانشمند، کاردان و لایق را شناسایی کنند و در موقع لزوم به سراغ آنها بروند و با اصرار از آنها بخواهند تا مسئولیت‌ها را قبول نمایند، و در انجام این رسالت ابتدا مطلب را با صالحترین افراد یاد شده در میان بگذارند و اگر او عذر قابل قبولی داشت، بترتیب فضیلت و شایستگی، از بالا به پائین، افراد را برای قبول مسئولیت آماده کنند.

این شیوه‌ای که در دنیا مرسوم شده است که از بین افراد داوطلب که خود را کاندیدا کرده‌اند، یکی از آنها انتخاب می‌گردد بدون اینکه قبلاً بوسیله ملت شناسایی شده باشد، معمولاً نتیجه‌ای را که اسلام در نظر داشته به دست نمی‌دهد، زیرا چه بسا افراد لایقتر که مانند گنجی پنهان در کنج ویرانه‌ای باشند و دیگران، به میدان آمده باشند. اگر افراد لایق خود را برای قبول مسئولیت آماده نکنند و ملت هم به سراغ آنها نرود، این شیوه معمول سبب می‌شود که افراد لایق، گوشه‌گیر باشند و کارها در دست افراد فرصت طلب و موقع‌شناس باشد. و این موضوع یکی از خطرهای است که حکومت را تهدید می‌کند و حداقل موجب کندی پیشرفت کارهای حکومت می‌گردد.

سخنی با گردانندگان احزاب:

یکی از کارهایی که معمولاً احزاب سیاسی انجام می‌دهند، این است که در موقع انتخابات، افرادی را به عنوان کاندیدای مورد اعتماد خود به مردم معرفی می‌کنند و برای آنها تبلیغ می‌نمایند. بنظر می‌رسد در رابطه با این مسئله، رعایت دو نکته برای مسئولین احزاب لازم و ضروری است: نکته اول این است که در معرفی کاندیداها

فردی را از میان داوطلبان تأیید نمایند چه‌جا مجلس پس از تشکیل، با کمی‌بود نیروهای متخصص و تراکم نیروهای غیرلازم روبرو خواهد شد.

طبیعی ترین راه برای تبلیغ

تبلیغات به شیوه‌هایی که در غرب معمول است - و قبل از پیروزی انقلاب در ایران نیز معمول بود - نادرست است، چرا که غالباً حقیقت را با شعارها و جوسازی‌ها سرپوش می‌گذارند و افراد با نفوذ که زور بیشتری دارند انتخاب می‌شوند. در آن زمان ایران، همه فعالیت‌ها و جوش و خروش‌ها و تبلیغ‌ها از طرف کاندیدا بود و او بود که می‌کوشید با هر شیوه‌ای که

خصوصی از همه کاندیداها دعوت به عمل بیاورند و با حفظ احترام به همه آنها، برای آنها جلسات سخنرانی تشکیل دهند و در آن مجلس، مشکلات موجود کشور را در آن مقطع زمانی که او می‌خواهد متصدی امر گردد، مطرح نمایند تا کاندیدا در سخنرانی خود راه حل‌هایی را که برای این مشکلات در نظر دارد، ارائه دهد و در ضمن سؤال‌های گوناگون که توسط افراد، به گونه‌ای حساب شده طرح می‌گردد و کاندیدا پاسخ می‌دهد، میزان درایت و اندیشه و کارآئی و مدیریت او بدست بیاید. پس از سخنرانی‌ها و بدست آمدن میزان اندیشه کاندیداها با توجه به سابقه تقوی و دیانت آنان که از متن زندگی آنها به دست آمده است، افراد

صرفاً باید صلاحیت فرد را در نظر بگیرند و اگر وابستگی او به حزب یا گروه در نظر باشد و او را به علت این وابستگی تأیید نمایند (در صورتیکه رقیب او که این وابستگی را ندارد، شایسته‌تر و لایق‌تر باشد) این عمل از مرز عدالت اسلامی خارج است و همان شیوه حزب بازی غربی است که از نظام اسلامی به دور و بیگانه است. امید است که اینگونه اعمال در احزاب اسلامی راه پیدا نکند.

نکته دوم که رعایت آن بسیار ضروری بنظر می‌رسد: این است که مسئولین احزاب کارهای مجلس شورای اسلامی را در نظر بگیرند و با توجه به کارهایی که باید در مجلس انجام بگیرد تعداد نیروهای لازم را شناسائی کنند و بکوشند تعداد کل افرادی را که در سرتاسر کشور به عنوان کاندیدا معرفی می‌نمایند متناسب با نیروهای مورد احتیاج باشد.

اگر در مجلس با افراد مختلف و متخصصان گوناگون نیاز باشد، با دقت کامل نیازها بررسی شود و در مجموع، افرادی از گوشه و کنار کشور و مناطق مختلف، جذب و تأیید گردند که نیاز مجلس را برطرف نمایند. این مطلب بایک نوع هماهنگی در بین شاخه‌های احزاب، کاملاً امکان پذیر است. مثلاً اگر در بعضی از شهرستانها افرادی را به عنوان متخصص در مسائل حقوقی و قضائی اسلام تأیید نمودند، بکوشند در شهرستان‌های دیگر متخصصین دیگر را جذب و تأیید نمایند، و به این طریق یک مجلس غنی و پرمحتوی به وجود بیاورند تا همه کارها با استحکام لازم و سرعت بیشتر انجام بگیرد. اگر این نکته را رعایت نکنند و هر شاخه‌ای بدون هماهنگی با شاخه‌های دیگر،

در معرفی کاندیداها، باید صلاحیت فرد را در نظر بگیرند و اگر وابستگی او به گروه یا حزبی در نظر باشد، و او را فقط به علت این وابستگی تأیید نمایند از مرز عدالت خارج است

مشکل ستاد به شور و تبادیل نظر بنشینند و بدون هیچگونه تعارف و مجامله با حفظ ادب و احترام، نقاط ضعف و قوت هر یک را بگویند، مخالف و موافق صحبت کنند و سپس با اکثریت آراء، یک نفر را از بین آنها انتخاب و تأیید نمایند و برای او تبلیغ کنند.

تبلیغات توسط کاندیداها:
نحوه کار ستادهای تبلیغاتی کنونی که معمولاً زیر نظر کاندیداها تشکیل می‌شود و خارج آنرا خود کاندیدا متحمل می‌گردد و با عکس‌ها و پوسترها و شعارها با تمام قوا می‌کوشد تا همان کاندیدا را معرفی کند، از شیوه تبلیغات غربی گرفته شده است و به قول یکی از نویسندگان « مسئله انتخابات در کشورهای غربی کاری است شبیه کاری که

شده کرسی مجلس را به دست بیاورد و به آرزوی خود برسد و اگر افراد دیگری هم تبلیغ می‌کردند یا از کاندیدا پول گرفته بودند یا به فکر منافع آینده خود بودند و توده ملت به این مسئله چندان اهمیت نمی‌داد، در صورتی که رکن اساسی در این مسئله حساس ملت است و آنها هستند که برای خود، نماینده انتخاب می‌کنند و سر نوشت خود را به دست آنها می‌سپارند و باید بدانند که انتخابات سرنوشت ساز است و باید آنرا با اهمیت تلقی کرد.

طبیعی ترین راه برای تبلیغات این است که ستادهای تبلیغاتی انتخابات از طرف افراد متدین و فهمیده و اندیشمند ملت بدون دخالت کاندیداها و نزدیکان آنها تشکیل گردد و اداره کنندگان ستادها بدون کوچکترین اعمال غرض و اعمال نظرهای

منازه داران برای فروش اجناس خود می کنند هر چه منزه دار در تبلیغات، مهارت بیشتری داشته باشد می تواند با انگشت گذاشتن بر نقاط ضعف مشتریان - و استفاده از روحیات آنها - جنس نامرغوب را به جای جنس مرغوب به آنان بفروشد.

تبلیغاتی که توسط سنا دکانیدها انجام می گردد، غالباً هدفی جز به دست آوردن پیروزی ندارد، از این جهت اگر به شیوه معقول هم تبلیغ کند معمولاً می گوشت نقاط مثبت و قوت کاندیدا را که موجب رغبت رای دهندگان می گردد، توضیح دهد و از توضیح دادن نقاط ضعف خود داری می کند زیرا بر ملا شدن نقاط ضعف، از نظر ستاد تبلیغاتی، نقض غرض محسوب می گردد.

کلاهی که در انتخابات بر سر ملت هارفته است بیشتر بر اثر پوشیده ماندن نقطه های ضعف کاندیداها بوده است، و اگر از گروه تبلیغاتی هر کاندیدا انتظار داشته باشیم که آنها نقاط ضعف رقیب خود را بازگو کنند تا مردم آگاه شوند، این انتظار نامعقول و نادرست است، زیرا این عمل یک نوع اعمال غرض تلقی می گردد و در جامعه آثار سو می گذارد. بنابراین تنها راه حل این معما و تشخیص دقیق کاندیدای شایسته این است که امر تبلیغات - همان طوری که شرح دادیم - در دست مردم بی طرف باشد تا بتوانند بدون اعمال غرض، با تجزیه و تحلیل و دقت روی نقاط ضعف و قوت کاندیداها، بهترین آنها را بشناسند و از آنها حمایت نمایند.

یک مسئله فقهی و اخلاقی:

در مسئله تجزیه و تحلیل نقاط ضعف و قوت کاندیدا با یک اصل فقهی و اخلاقی روبرو می شویم و آن این است که بازگو کردن نقاط ضعف مسلمان یک نوع غیبت محسوب می گردد و غیبت از نظر اسلام حرام است و به طور کلی بی گیری کردن و جستجو از عیب های مسلمانان در اسلام ممنوع است. اگر این اصل در عمومیت خود به طور کامل،

در انتخابات رعایت شود و هیچ کس از عیبهای کاندیدا - اگر چه خطرناک باشد - برملا نکردد و پوشیده بماند، راه سو استفاده برای افراد خطرناک و فرصت طلب که می کوشند عیبهای آنها از نظر توده مردم پنهان باشد - باز می شود! و اگر این اصل به طور کلی رعایت نکردد و همه عیبهای کاندیدا برای همه افراد رای دهنده برملا شود، چه بسا حیثیت و آبروی او از بین می رود و گاهی نیز موجب اشاعه فحشاء می گردد.

در اینجا مسئله احتیاج به یک دقت فقهی دارد، زیرا به علت اهمیت خاصی که مسئله نمایندگی مجلس دارد، باید راههای سو -

باید امر تبلیغات در دست مردم بی طرف باشد تا بتوانند با دقت و بدون اعمال غرض، بهترین کاندیدها را بشناسند و از آنها حمایت نمایند

بی تقوایها و انحرافهای عقیدتی و وابستگی های زیان بار سیاسی که خسارت های آن برای ملت قابل جبران نمی باشد، و در عین حال یک اصل دیگر فقهی رانیز باید در نظر گرفت و آن این است که: «الضرورات تقدر بقدرها» - ضرورت ها باید اندازه گیری شود و احکام ضروری به میزان ضرورت اجرا گردد و نه بیشتر.

در رعایت این اصل، برملا نمودن همه عیبها، آن هم برای همه افراد رای دهنده ضروری بنظر نمی رسد، بلکه کافی است عدم ای از افراد مو من و صاحب نظر که مسورد اعتماد مردم هستند، مسئله را بی گیری کنند و - همانگونه که یادآور شدیم - بعد از شور و تبادل نظر و دقت کامل روی نقطه های ضعف و قوت، بهترین فرد را بشناسند و به

استفاده حتی الامکان بسته شود و چگونگی مسئله و کالت از امور مهمه است باید اهمیت آنها در نظر گرفت و از طرفی غیبت یکی از گناهان بزرگ است و نمی توان آنها نادیده گرفت، بنابراین مسئله، بسیار دقیق و ظریف است و باید صاحب نظران با دقت آنها مورد توجه قرار دهند. در استنباط این نگارنده، رعایت تشخیص صلاحیت کاندیداها بسیار مهم و رعایت اصل حرمت غیبت نیز مهم است ولی در مقایسه با این دو تکلیف، شناختن دقیق کاندیدا مهمتر بنظر می رسد؛ زیرا در دست گرفتن سرنوشت هزارها و میلیونها مردم مسلمان و یاسیردن آن به دست افراد، کارسادهای نمی باشد، همه شهادت ها و تلاشها و فداکاریها برای ایجاد عدل اسلامی است و پیادف

مردم معرفی نمایند بدون اینکه به دیگران بی احترامی شده باشد یا اسرار آنها فاش شده باشد.

در اینجا است که وجود یک تشکیلات سازمان یافته اسلامی برای امت اسلام ضروری بنظر می رسد و باید تشکیلات سازمان یافته - با رعایت جمیع موازین شرع - مورد اعتماد مردم باشد تا اینگونه امور برعهده آنها گذارده شود. مجامع سازمان یافته روحانیت و انجمنهای اسلامی و احزاب در خط اسلام می توانند بهترین نقش را در اینگونه موارد داشته باشند و هر تشکیلات می تواند هدایت کننده توده های مردم باشد مشروط به اینکه ویژگیهای یک تشکیلات اسلامی را داشته باشد. امید است در یک فرصت مناسب بتوانیم در یک مقاله مخصوص - به طور مشروح و گسترده - ویژگی های یک مجتمع تشکیلاتی اسلامی را شرح دهیم.

در اینجا فقط به یک نکته دقیق اشاره می کنیم و آن این است که نقش اساسی یک تشکیلات سازمان یافته هدایت مردم و آشنا کردن آنها به ایدئولوژی اسلام است، و گردانندگان آن تشکیلات در حقیقت هادیان توده ها محسوب می گردند و هر مسلمان

آشنا به اسلام می داند که در اسلام - بلکه در کلیه ادیان الهی - امر هدایت برعهده افرادی گذارده شده است که شناختن مردم به نظام الهی و با تقواترین آنها باشند. خدای تبارک و تعالی امر هدایت را برعهده انسانهای آگاه و معصوم قرار داده است و آنها نیز دانشمندان وارسته و با تقوی را مسئول این امر دانستند. اگر افراد تصمیم گیرنده در راس اجتماعات (احزاب و انجمنهای اسلامی) و در همه شاخه های آن افرادی باشند که آگاهی ها و تقوای لازم را داشته باشند و از دیگران آگاه تر و با تقواتر باشند، می توانند هدایت گر باشند و الاهدایت آنها نمی تواند جامعه را به سر منزل مقصود برساند و چه بسیار کارهایی که به علت ناآگاهی و یا بی تقوایی، به جای هدایت، اضلال باشد.

تبلیغات نامشروع و نامعقول

قبل از پیروزی انقلاب توسط گردانندگان سندهای تبلیغاتی که از طرف کاندیدها تشکیل می شد بسیاری از کارهای تبلیغاتی بود که به صورت نامعقول و یا نامشروع انجام می گرفت که در اینجا به برخی از آنها اشاره می کنیم:

۱- بلندگوها در کوچه و خیابان به راه می افتادند و با شعار مردم را برای دادن به کاندیدای مورد نظر خود دعوت می کردند و گاهی نیز حساسیونالیستی و تعصبات قومی و قبیله ای مردم را تحریک می نمودند.

۲- عکس های رنگارنگ کاندیدها و بوسترهای متنوع به در و دیوارها نصب می شد و از کاندیدها مانند یک کالای تجارتنی تبلیغ می کردند و با انواع حیلله های تبلیغاتی توجه مشتریان را جلب می نمودند.

۳- توجه افراد ذی نفوذ را به وسیله بول با وعده های شیرین جلب می کردند و از این راه تعداد زیادی از آرای سفارشی را به خود اختصاص می دادند.

۴- و گاهی نیز عکسها و بوسترهای دیگران را پاره می کردند تا اثری از تبلیغات رقیب بر دیوار نباشد و پیروزی خود را از راه شکست رقیب بدست بیاورند.

بعضی از اینگونه کارها (مانند پاره کردن اعلامیه های دیگران و تحریک تعصبات مردم) نامشروع و بقیه آنها نامعقول است. زیرا تبلیغات باید به گونه ای باشد که مردم را به دینت و کارائی کاندیدها آشنا نماید و عکسها و شعارها و بوسترهای متنوع نمی تواند این رسالت را انجام دهد و این گونه کارها را اگر به علت تبذیر و اتلاف غیر صحیح اوراق کاغذها و مالها، نامشروع ندانیم قطعاً نامعقول است.

تقلب در انتخابات :

یکی از کارهایی که در گذشته انجام می گرفت تقلب در انتخابات بود و در بعضی از انتخابات آرای تقلبی با تقلب در قرائت و شمارش آرا نقش بسیار موثری در شکست و پیروزی افراد داشت. باید دانست که در جمهوری اسلامی هرگونه تقلب برخلاف قانون حکومت اسلامی و حرام مسلم است و علاوه بر اینکه حرمت شرعی و تکلیفی دارد در بسیاری از موارد از نظر فقهی موجب بطلان وکالت می گردد و اگر نماینده ای بارای موثر تقلبی انتخاب گردد وکالت او باطل و شرعاً ضامن حقوقی است که از مجلس دریافت می کند.

انشاء الله شرح بیشتر این مسئله را با توضیح وکالت از دیدگاه فقه اسلامی در قسمت بعد دنبال می کنیم. **ادامه دارد**

در انتخابات اسلامی هرگونه تقلب برخلاف قانون اسلام و حرام است و علاوه بر حرمت شرعی، در بسیاری از موارد، از نظر فقهی موجب بطلان وکالت می گردد